

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра політичних наук і права
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА
ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
з міжнародною участю**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 року

м. Одеса

УДК 321(477)(063)

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10>

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
(протокол від 28 травня 2026 року № 14)*

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Рецензенти:

Кокорев О. В., доктор політичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету Інтелектуальних технологій і зв'язку.

Петінова О. Б., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Музиченко Г. В. – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Каменчук Т. О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Таску-Ставре М. – доктор політичних наук, професор, професор Бухарестського університету (Румунія);

Хевцуріані А. – доктор наук у сфері міжнародних відносин, професор факультету права та міжнародних відносин, Грузинський технічний університет (Грузія).

У збірнику матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» представлено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодих науковців та практиків із вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ, об'єднаних прагненням до осмислення актуальних викликів державотворення, суспільного розвитку та післявоєнної відбудови України.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних проблем сучасної політичної, правової, економічної та соціогуманітарної науки. У наукових доповідях і дослідженнях висвітлено питання розвитку та модернізації політичних інститутів і процесів сучасної держави, правових та економічних механізмів відбудови України, інформаційної безпеки та протидії гібридним загрозам в умовах глобальних трансформацій. Значну увагу приділено філософським засадам державотворення, соціальним практикам і менеджменту соціокультурного розвитку, а також питанням євроінтеграції, транскордонної співпраці, міжнародних партнерств і регіональних стратегій сталого розвитку в умовах сучасних політичних та соціальних змін.

Збірник відображає високий рівень наукової дискусії та міждисциплінарного підходу до аналізу суспільно-політичних процесів, сприяє розвитку наукової комунікації та міжінституційної співпраці. Матеріали конференції становлять практичний і науковий інтерес для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, представників органів державної влади, місцевого самоврядування та фахівців у сфері політичних, правових, економічних і соціогуманітарних наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

Микитей Артем	ІНСТИТУЦІЙНА АРХІТЕКТУРА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ СУДІВ	66
Мініцький Валерій	КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ: СИНЕРГІЯ ДЕРЖАВИ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	70
Мозолюк-Боднар Людмила	ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОЇ АДАПТАЦІЇ	74
Музиченко Ганна	ВЕТЕРАНИ ЯК НОВІ ПОЛІТИЧНІ АКТОРИ	77
Наумкіна Світлана	ВОЄННО-ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ НОВОЇ АРХІТЕКТУРИ БЕЗПЕКИ В СХІДНІЙ ЄВРОПІ	81
Ніколаєва Майя, Кадук Наталя	ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ: ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕХАНІЗМІВ УПРАВЛІННЯ ТА ДЕМОКРАТІЇ	85
Обухов Петро	МАНІПУЛЯТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИБОРЧИХ КАМПАНІЯХ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА ЕЛЕКТОРАЛЬНУ ПОВЕДІНКУ	88
Позняк Вікторія	РОЛЬ ГРОМАДСЬКОСТІ У ПРОЦЕСАХ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ	92
Поляков Андрій	ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ ГЛАВИ ДЕРЖАВИ В ПЕРІОД ГЕТЬМАНАТУ П. СКОРОПАДСЬКОГО	96
Приходько Сергій	ДЕМОКРАТІЯ ХХІ СТОЛІТТЯ: КРИЗА ЛЕГІТИМНОСТІ	99
Рогоза Анна	ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: КОНСТИТУЦІЙНІ МОДЕЛІ РЕГУЛЮВАННЯ	102
Самойлов Олексій	КОНСЕРВАТИЗМ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ТА ГЛОБАЛЬНИХ ЗАГРОЗ	104
Сокур Олексій	ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ: ДОСВІД УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ	106
Швець Світлана	ЦИФРОВА ПАРТИСИПАЦІЯ: ГЕЙМІФІКАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОДОЛАННЯ ПРАВОВОГО НІГІЛІЗМУ	109
Яковлева Лілія	ЛЕГІТИМНІСТЬ ВЛАДИ: СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ВИМІР ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ	111

СЕКЦІЯ 2. ПРАВОВІ ТА ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ І ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ

Астапова Діана	ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ЧЕСТІ, ГІДНОСТІ ТА ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ У КОНТЕКСТІ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	116
Баймуратов Михайло, Кофман Борис	МІЛІТАРНИЙ МУНІЦИПАЛІЗМ: ДО ПИТАННЯ ПРО ВИЗНАЧЕННЯ ІДЕНТИФІКАТОРІВ ФЕНОМЕНОЛОГІЇ	118
Балацька Анна	ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	126
Баранов Сергій	ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВИРОБЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО - ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД	130

СЕКЦІЯ 2. ПРАВОВІ ТА ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ І ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ

Астапова Д. М.,

курсант 202 взводу навчально-наукового інституту
підготовки фахівців для підрозділів
кримінальної поліції Національної поліції України
Одеський державний університет внутрішніх справ

Науковий керівник: **Шевчук В. В.,**

старший викладач кафедри загальноправових дисциплін
Одеський державний університет внутрішніх справ
м. Одеса Україна

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ЧЕСТІ, ГІДНОСТІ ТА ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ У КОНТЕКСТІ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Захист честі, гідності та ділової репутації є одним із ключових інститутів особистих немайнових прав, що гарантуються як конституційним, так і цивільним законодавством України. В умовах здійснення оперативно-розшукової діяльності (ОРД) ця проблематика набуває особливої актуальності, оскільки саме у цій сфері виникає підвищений ризик втручання у приватне життя особи, а також поширення інформації, яка може не відповідати дійсності або формувати негативний соціальний образ особи. Відповідно до положень Цивільний кодекс України, зокрема статей 277, 297 та 299, кожна особа має право на повагу до честі, гідності та ділової репутації, а також на спростування недостовірної інформації [1]. При цьому цивільне законодавство виходить із презумпції недостовірності негативної інформації, якщо особа, яка її поширила, не доведе протилежне. У науковій літературі підкреслюється, що честь, гідність і ділова репутація становлять єдину систему немайнових благ, які підлягають правовому захисту незалежно від їх матеріального вираження [5, с. 443–449]. Конституційні гарантії закріплені у статтях 28 та 32 Конституція України, які передбачають право кожної людини на повагу до її гідності та забороняють втручання в особисте і сімейне життя без законних підстав [2]. У свою чергу, Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» прямо встановлює обов'язок правоохоронних органів діяти з дотриманням прав і свобод людини, що має принципове значення для оцінки законності їх дій [3]. Разом з тим, специфіка оперативно-розшукової діяльності, яка характеризується негласністю, використанням конфіденційних джерел та обмеженим доступом до інформації,

створює об'єктивні передумови для можливого порушення особистих немайнових прав. Найбільш типовими проявами таких порушень є передчасне розголошення інформації про причетність особи до правопорушення, витік службових матеріалів до засобів масової інформації, а також формування у суспільстві негативного уявлення про особу без належного судового підтвердження її вини. У наукових джерелах зазначається, що поширення навіть частково недостовірної або неповної інформації може кваліфікуватися як порушення права на репутацію [6, с. 586–609]. Цивільно-правові механізми захисту у таких випадках передбачають можливість звернення до суду з вимогами про спростування інформації, визнання її недостовірною, припинення її поширення та відшкодування моральної шкоди. Важливим є те, що відповідно до загальних положень цивільного права, моральна шкода підлягає компенсації незалежно від того, чи завдано матеріальних збитків, що підтверджується науковими підходами до розуміння особистих немайнових прав [6, с. 610–626]. У контексті оперативно-розшукової діяльності особливу складність становить процес доказування, оскільки джерела поширення інформації можуть бути засекреченими або належати до службової інформації. Це суттєво обмежує можливості особи щодо реалізації права на судовий захист. Водночас у теорії цивільного права підкреслюється, що сам факт поширення інформації вже є юридично значущим, незалежно від способу її отримання [5, с. 490–524].

Важливе значення у формуванні стандартів захисту репутації має практика Європейський суд з прав людини, який розглядає право на репутацію як складову права на повагу до приватного життя, гарантованого статтею 8 Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод [4]. Зокрема, у справі «Pfeifer v. Austria» Суд зазначив, що захист репутації є елементом приватного життя особи, а у справі «Axel Springer AG v. Germany» сформулював критерії балансу між правом на свободу слова та правом на повагу до репутації [7; 8]. На національному рівні Верховний Суд також виходить із необхідності забезпечення презумпції невинуватості та недопустимості поширення інформації про особу як винну без відповідного судового рішення. У постанові від 27.02.2019 у справі № 761/26693/16-ц зазначено, що поширення недостовірної інформації є підставою для її спростування та компенсації моральної шкоди [9]. Таким чином, цивільно-правові механізми захисту честі, гідності та ділової репутації у сфері оперативно-розшукової діяльності є важливим елементом забезпечення прав людини, однак їх ефективність значною мірою залежить від можливості доступу до доказів, належного судового захисту та дотримання правоохоронними органами принципу законності. У сучасних умовах необхідним є посилення контролю за обігом інформації в межах ОРД, а

також удосконалення механізмів відповідальності за порушення немайнових прав особи.

Література:

1. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: Цивільний кодекс України (текст)
2. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР.
3. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» : Закон України від 18.02.1992 № 2135-ХІІ.
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950.
5. Цивільне право України : підручник : у 2 ч. / за ред. Р. Б. Шишки. Київ : Ліра-К, 2022. 796 с. URL: Переглянути підручник (PDF)
6. Гейнц Р. М. Цивільне право України : методичні вказівки. Івано-Франківськ, 2022. URL: Методичні матеріали (PDF)
7. Борисова В. І., Іванова К. Ю., Карнаух Б. П., Ходико Ю. Є. Цивільне право України : посібник. Харків : Право, 2019. 248 с. URL: Посібник (PDF)
8. Рарасюк М. В. Цивільне право України (схеми). Львів, 2020. URL: Навчальний посібник (PDF)
9. Axel Springer AG v. Germany, no. 39954/08, ECHR 2012.

Баймуратов М. О.,

доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, академік Української академії наук, професор кафедри політичних наук і права, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К.Д. Ушинського,

Кoffман Б. Я.,

доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України професор кафедри політичних наук і права, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К.Д. Ушинського,

МІЛІТАРНИЙ МУНІЦИПАЛІЗМ: ДО ПИТАННЯ ПРО ВИЗНАЧЕННЯ ІДЕНТИФІКАТОРІВ ФЕНОМЕНОЛОГІЇ

Мілітарний муніципалізм (далі – ММ) – це нова наукова концепція, яка вперше запропонована і розроблена одними з авторів цієї статті, українськими вченими-конституціоналістами і муніципалістами М. О. Баймуратовим та

Наукове видання

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Опубліковано в авторській редакції